

la glòria. Mentre els altres exèrcits batallaran i s'estavellaran contra les filades de cadenes i esbravaran tota la força dels agarens, nosaltres els atacarem per la part del darrera i sens gaire esforç els aixafarem i ens en durem el triomf".

I, en efecte, així fou, segons el relat de Joan Amades, relat que acaba ressaltant que, gràcies a l'enginy de Dalmau de Creixell, no quedà ni un sol moro viu i que la desfeta fou tan forta que els sarraïns mai més no s'han vist en cor d'intentar la reconquesta de les terres cristianes.

Fins aquí, amics creixellencs, la llegenda de la batalla de les Navas de Tolosa, recollida per Amades, tal com jo la vaig donar per ràdio, llegenda que, per cert, no diu res sobre allò que s'explica que Dalmau de Creixell, cavaller de l'Ordre del Temple, deixà la pell en aquella lluita, notícia que, segons es conta, fou anunciada per un enviat dels monarques que hi intervingueren als habitants de la vila medieval de Creixell, reunits davant el seu majestuós castell, un dia gris de l'any 1212, tot informant-los, a més, que les despulles del senyor Dalmau foren portades amb gran estima a les espatlles dels propis reis i dels nobles Bernard de Cabanes, Otger de Darnius, Ramon de Fluvià, Pere de Pau i Arnald de Banyoles. *Us porto aquesta nova que serà glòria del vostre poble i recordada pels segles dels segles, s'assegura que acabà dient aquell enviat reial als creixellencs. I és molt possible que tot arribés a succeir realment. Perquè a la localitat andalusa de La Carolina, en el terme municipal de la qual hi ha el llogarret de les Navas de Tolosa, hom pot contemplar, en el parador anomenat La Perdiz, una llosa gravada amb aquesta inscripció, encara que no del tot correcta pel que fa a l'ortografia castellana: Dalmau de Creixell, caballero catalan de la cavalleria cristiana en la batalla de las Navas de Tolosa, muerto victoriosamente al frente de sus jinetes en estos campos, en convate contra la morisma.*

Moltes vegades a *L'Hora de Catalunya* (emissió pionera de la ràdio en català, tal com ha certificat la Conselleria de Cultura de la Generalitat, recentment) vaig parlar de Creixell i de les seves coses. I avui, gràcies a l'Associació d'Amics i Veïns de Creixell que m'encarregà que pronunciés aquest pregó de Festa Major, he tingut el goig de fer-ho al mateix poble de Creixell. Un poble amarat de bellesa i d'encís, cèlebre, en els últims anys, pel seu Concurs Internacional de l'Allioli i cèlebre, de sempre, pel seu gran fill Dalmau i, també, per aquell

seu rellotger, del qual ens parla com un autèntic heroi popular una llegenda, ja que, segons aquesta, era un bandit que tenia un cor d'or, car robava la gent rica –o la gent que s'havia fet rica d'una manera innoble, més ben dit– per tal de poder socórrer la gent necessitada, la gent que vivia precàriament, la gent pobra.

Que la Mare de Déu de Creixell continuï vetllant per tots vosaltres, veïns de Creixell, en aquest oasi de pau i de tranquil·litat on teniu la joia de viure, tal com li demaneu fervorosament en recitar els seus goigs:

*Humilment vostres peus besa
des de més xic al més vell
siau nostra protectora
Verge Santa de Creixell*

Ah!, i per descomptat, que, juntament amb els vostres amics que us acompanyen –aquests fabulosos amics de Creixell–, gaudiu d'una molt bona Festa Major 1998!

Taller de Xanques preparat pels Xanquers de Borrassà.

Emili Casademont i Comas
Periodista i escriptor
5 de setembre de 1998